

Iftixar Piriyev - 65

Tənrinin bəşər övladına verdiyi ömür payı nurlu, cəfəkəş, istedadlı insanların həyatının zənginləşməsinə və yaranmış çalarlıqdan cəmiyyətə, sənətə xidmətin əzx olunmasına gətirib çıxarır. Bir ömrün araxasından görünən illərin hər zamanı insanın yaşam tərzinin naxışıdır.

Təbii ki, ziyanlı ömrü yaşayan insanlar, məhz həyat amalı ilə cəmiyyətin, yaşadığı zamanın tələbinin vəhdətin-dən doğan gerçəklilikləri birləşdirib, daim axtarışlarla ömürlərinin mahiyətinə bir əlvənlilik baxış edirlər.

Ömrə zinet gətiren 65 yaş ucalıq rəmzi-dir, nece deyərlər bir hesabat dövrüdür, 65 baharı yaşayan bir ömrün - yaşılanan illərin tehlilidir. 65 yaşını qeyd edən İftixar Piriyev də bu zaman məsafləsində sənət dünyasına yazdığı zəngin vərəqlərin səhifələnməsinə bir ehtiyac duyulur. Bu ömrə sənət, yaradıcılıq yolunda heç də axtarışsız, əzab-əziyyətsiz keçməmişdir. Daim bədii təfəkkürdən doğan yaradıcılıq irsi çoxşaxəliyi, mövzu aktuallığı

ile fərqlənən zəngin nümunələrlə diqqəti cəlb etmişdir. Bu gün onun yaradıcılıq, sənət dünyasının izine düşüb, keçdiyi şərəflə, zəngin zamanı bir daha vərəqləmək qərarına gəldik. İftixar Fərhad oğlu Piriyev... Azərbaycan teatr və kino aktyoru, teatr rejissoru və ssenaristi, İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının direktoru, Azərbaycan Respublikasının əməkdar mədəniyyət işçisi, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru. 1960-ci ildə Gürcüstan Respublikasının Qaraçöp mahalında anadan olan İftixar Piriyev 1977-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra ele həmin il Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin dram və kino akt-yorluq fakültəsinə qəbul olunub. Ali təhsilini başa vurdudan sonra Akademik Milli Dram Teatrında aktyor kimi fealiyyətə başlamışdır. Burada o, müxtəlif səppəlili və xarakterli onlarla obraz yaratmışdır.

Belə ki, Akademik Teatrın səhnəsində Edqar (V. Şekspir, "Kral Lir"), Əlibey (S. Vurğun, "Vaqif"), Niftali (V. Səmədoğlu, "Yayda qartopu oyunu"), Vəliqulu (Anar, "Sizi deyib gəlmisəm"), Əkbər, Xəzər (N. Xəzri, "Mirzə Şəfi Vazeh", "Gecə döyülen qapılar"), Bayandur (İ. Əfəndiyev, "Büllur sarayda"), bədii film və televiziya tamaşalarında Sərvər (Ə. Əylisli, "Ürək yaman şeydi"), Əsgər (S. Budaqlı, "Közerən evin işqları"), Əbdül (Ə. Hacızadə, "İtkin gəlin"), Vəداد (R. N. Güntəkin, "Dodaqdan qelbə"), Aslan (B. Vahabzade, "Yağışdan sonra"), Nofəl (A. Rəhimov, "Canavar balası"), Şef (A. Rəhimov, "Qırmızı qar") kimi obrazlar aktyorun yaradıcılıq bioqrafiyasını təşkil edir. O, müxtəlif ədəbi-bədii verilişlərdə çıxış etmiş, "Ozan" folklor toplusunun aparcisi olmuşdur.

1990-ci ildə özəl olaraq Azərbaycan Milli "Dastan" Teatrını yaradmış, onun direktoru ve bədii rəhbəri kimi fealiyyət göstərmişdir. "Yaşadığım bu ömr", "Nə qəribə yuxuymuş" adlı şerler kitabının, Ulu Önder Heyder Əliyevə həsr olunmuş "Böyük Turanın Himni" himn-poemasının, "Ucal", "Könüllərə dolan nur" şeirlərinin, "Dan yeri söküldən", "Körpü", "Məngəne və ya Kor Aşığın işığı" pyeslərinin müəllifidir. "Dan yeri söküldən" pyesi İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı və Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının müş-tərkəf layihəsi əsasında tamaşaşa hazırlan-

Bir Ömrün sənət dünyası

mışdır.

1998-ci ildə Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən iki il müddətinə Tiflis Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının bərpası ilə bağlı Gürcüstan Respublikasına ezam olunmuş, Gürcüstan Mədəniyyət Nazirliyinin müvafiq əmri il bərpa rəhbəri təyin olunmuşdur.

İRƏVANA DÖNÜŞÜNƏ QADAĞA QOYULDU

2000-ci ildən isə İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının direktoru olan İftixar Piriyev bu sənət məbədi həyatında silinməəz izlər buraxıb. Qələmə alındı "İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının tarixi" adlı elmi, tarixi, publisistik monoqrafiyada şahidi olduğu bütün tarixi anlar öz əksini tapır. "1988-ci ildə alovlanmağa başlayan, bütün Qərbi Azərbaycanı başına alan erməni millətçilərinin azərbaycanlılara qarşı törətdikləri etnik təmizləmə nəticəsində İrəvan Azərbaycan Dram Teatrı əmlakı əlindən alınmaqla Ermənistan SSR Mədəniyyət Nazirliyinin məqsədlı şəkildə, məcburi göndərişi ilə Neftçala rayonuna qastrol səfəri adı ilə, birdəfəlik olaraq, sözün əsl mənasında sürgün edildi. Sürgün ona görə deyirəm ki, İrəvana dönüşüne qadağaya qoyuldu və beləlikle başı bələli bu fədakar sənət ocağı 1989-cu ildən Azərbaycanın paytaxtı Bakı şəhərinə deportasiya olundu", - deyə sənətkar müsahibələrinin birində bildirib.

O çətin illərdə teatrın məskunlaşması, acı həyatı yaşamış yaradıcı kollektivin soyuq otaqlarda hazırladıqları tamaşalar onun səhifələrində silinməz bir tarixdir. 2000-ci ildən başlayaraq teatr təməlli yaradıcılıq prosesinə start verdi. Özünün tarixi-nümunəvi yaradıcılıq ənənələrini bərpa etmiş oldu. Görkəmlı teatr xadimləri teatra cəlb olundu və onlarla yaradıcılıq ünsiyyəti qurdu. Müxtəlif mövzul əsərlərin ərsəyə getirilməsinə, müxtəlif səpəkli tamaşaların hazırlanmasına nail oldu və nəhayətdə yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Bütün bu və ya digər uğurları İftixar Piriyevin teatra rehbərliyi dövründə reallaşdı. Onun sözlərinə görə, ərsəyə getirdiyi tamaşalarla və həyata keçirdiyi yaradıcılıq səfərləri ilə öz arxivini zənginləşdirən teatr məskunlaşlığı məkanın qeyri-qənaətbəxş olmasına, tamaşalar hazırlamaq üçün şəraitsizlikdə çalışmasına rəğmən, daim dinamik fealiyyət prinsipini qoruyub saxlamaqla və uğurlu sənət inciləri ərsəyə getirməklə, həmin inciləri, əsasən respublika miqyaslı qastrol səfərlərində geniş təbliğ edərək sanballı sənət ocağı olduğunu isbat etməsi nəticəsində böyük

nailiyyətlər əldə etdi

Bunun nəticəsidir ki, İrəvan Teatri 2007-ci ildə Prezidentin məlum Sərəncamı ilə 125 illiyinin təntənəli şəkildə keçirilməsi zirvəsinə yüksəldi, həmin dövrə kollektivin bir qrup sənətkarları Dövlət tərəfindən fəxri adlarla təltif olundular.

İftixar Piriyev "125 illik yubileyimiz həm Azərbaycanda, həm də Türkiyə Cümhuriyyətinin Manisa, İzmir, Niğde şəhərlərində dahi Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" tamaşa-əsasında "Məşədi İbadın dünyün" və müəllifi olduğum "Müsteqil vətənin memarı" tamaşa-kompozisiyası ilə qeyd edildi. Qastrol günlərində Niğde valisi əslən Qərbi Azərbaycanın Gümrüz Bədər Niğde şəhərində "Qızıl alma" parkının adını dəyişdirərək, "Heydər Əliyev parkı" elan etdi və parkın uca yerində Ulu öndərlər Mustafa Kamal Atatürk və Heydər Əliyevin abidələrinin ucaldılması qərarını verdi. Ən sevindirici hadisə isə 125 illik yubiley münasibəti ilə Binəqədi rayonu ərazisində yerleşən bina ilə təmin olun-mağımızdır", - deyə bildirib.

ULU ÖNDƏRİN BƏDİİ OBRAZI YARADICILIQ TALEYİNƏ YAZILIR

Teatr onun həyatının ayrılmaz hissəsinə çevrilib. Rəhbərlik etdiyi İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının repertuarında Ulu Öndər Heydər Əliyev obrazının xüsusi yeri var. Heydər Əliyevin bu teatra olan münasibəti və Heydər Əliyev obrazının teatra gelməsi. "Qurtuluş dastanı"... Ümummilli Lider Heydər Əliyev fenomeni İrəvan Teatrının kollektivi üçün sönmez ilham qaynağı və həyat eşqi veren bir güc, qüdret mənbəyidir. "Məhz İrəvan Teatrının kollektivindəki bu sönmez və tükənməz məhebbət, Ümummilli Liderimizin bədii obrazını öz səhnəsində əbədi yaşatmaq əsərini qoruyub saxlamaq üçün İrəvan Teatrına daim stimul verir. Bu stimul və sevgi ilə ulu öndər Heydər Əliyevin 90 illiyi yubileyinə həsr olunmuş, Bineqədi Rayon İcra Hakimiyətinin təşəbbüsü ilə hazırlanmış "Qurtuluş dastanı" tamaşası 10 may 2013-cü ildə Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində oynanıldı. Tamaşan müstəqillik tariximizə, bu tarixin ən gərgin dövrlərinə, bu tarixin ən parlaq şəhifələrini yaradan Heydər Əliyevin siyasi fealiyyətinin fenomenal cəhətlərinə həsr olunmuşdur. "Qurtuluş dastanı"ndan əvvəl biz Aqşin Babayevin "Xilaskar" əsərini tamaşaşa hazırlamışıq. Daha sonra isə görkəmlı şair-dramaturq Hidayətin "Burdan min

atlı keçdi", müəllifi olduğum "İşıqli, nurlu sabah", "Nurlu ömrün anları", "Qalx ayağa Azərbaycan!", "Qurtuluş" tamaşalarında ulu öndər Heydər Əliyevin bədii obrazı ilə istə respublika miqyasında, istərsə də respublikadan kənardə tamaşaçıların görüşüne getmişik. Hər birində də böyük rəğbet və sürekli alqışlarla qarşılanmışq" - deyə müsahibələrinin birində bildirib.

İrəvan Teatrında 2009-cu ildə ilk dəfə "Xilaskar" tamaşasında Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin bədii obrazını yaradır. Ondan sonra hazırlanmış bütün əsərlərdə Ulu Öndərimizin bədii obrazı yaradıcılıq talyeyinə yazılır. Hidayətin "Burdan min atlı keçdi" dramında isə Ulu öndərin obrazı Heydər Əliyevçilik - Azərbaycançılıq ideyası ətrafında öz bədii məcəsiməsini təpib. Tale belə gətirdi ki, bu tamaşa da Ulu öndərimizin bədii obrazının yaradıcısına çevrilib.

İrəvana dönmək eşqini hər zaman özündə yaşıdan İrəvan Teatrı heç vaxt təkcə sənət məkanı kimi fealiyyətini məhdudlaşdırma-mışıdır, həm varlığı ilə, həm də yaratdığı vətənpərvər ruhlu nəhəng tamaşalarla, torpaqlarını zəbt etmiş və onu isti yurd-yuvasından didərgin salmış düşməninə qarşı qəhrəmancasına mübarizə mövqeyində dayanmışdır. Bu mövqə İrəvan Teatrı üçün hər zaman prioritət məsələ kimi aktivdir, - deyir İftixar Piriyev: "Hazırda kollektivimizdəki bu ruh biz-i daim motivasiya edir".

Qərbi Azərbaycan deyəndə qədim Azərbaycan torpağı İrəvan göz önüne gəlir. Dərəleyəz, Zəngibasar, Vedibasar, Göyçə, Dəreçikə, Qərbi Zəngəzur, Mehri, Ağbabəa bölgələri. O yerlər bizi gözləyir. Qərbi Azərbaycana, İrəvana qayiadacağıq. İftixar Piriyev deyir ki, Qərbi Azərbaycanı özündə ehtiva edən, hazırda fealiyyətini Bakıda davam etdirən yeganə sənət ocağı olan İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı öz varlığı və yaratdığı sənət nümunəleri ilə "Qərbi Azərbaycanlılarının Qayıdış Konsepsiyası"nın icrası kontekstində və tarixi ədalətin bərpa olunması yolunda aparılan geniş təbligat işlərinin həyata keçirilməsi funksiyasının reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini öz varlığında və fealiyyətində yaşadır və gələcəyə daşıyır: "Azərbaycan üçün hazırda həyati əhəmiyyətli prioritet məsələ məhz əlbəttə ki, Qərbi Azərbaycana qayiadış məsələsidir. Azərbaycanlıların müxtəlif zamanlarda Qərbi Azərbaycan-dan zor gücünə çıxarılmış və həmin ərazilərin ermeniləşdirilməsi talyeyimizin acı həqiqətləridir. Əzəli torpaqlarımıza qayıdış hellini gözləyən talyeyüklü, ciddi problemdir. Biz, Azərbaycanın bugünkü inkişaf zamanında və siyasi meydandakı yüksək mərhələyə ucalmış mövqeyi istiqamətində özünün gələcək talyeyini - yaradıcı fealiyyətinin reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycanlılarının Qayıdış Konsepsiyası"nın icrası kontekstində və tarixi ədalətin bərpa olunması yolunda aparılan geniş təbligat işlərinin həyata keçirilməsi funksiyasının reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini öz varlığında və fealiyyətində yaşadır və gələcəyə daşıyır: "Azərbaycan üçün hazırda həyati əhəmiyyətli prioritet məsələ məhz əlbəttə ki, Qərbi Azərbaycana qayiadış məsələsidir. Azərbaycanlıların müxtəlif zamanlarda Qərbi Azərbaycan-dan zor gücünə çıxarılmış və həmin ərazilərin ermeniləşdirilməsi talyeyimizin acı həqiqətləridir. Əzəli torpaqlarımıza qayıdış hellini gözləyən talyeyüklü, ciddi problemdir. Biz, Azərbaycanın bugünkü inkişaf zamanında və siyasi meydandakı yüksək mərhələyə ucalmış mövqeyi istiqamətində özünün gələcək talyeyini - yaradıcı fealiyyətinin reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini öz varlığında və fealiyyətində yaşadır və gələcəyə daşıyır: "Azərbaycan üçün hazırda həyati əhəmiyyətli prioritet məsələ məhz əlbəttə ki, Qərbi Azərbaycana qayiadış məsələsidir. Azərbaycanlıların müxtəlif zamanlarda Qərbi Azərbaycan-dan zor gücünə çıxarılmış və həmin ərazilərin ermeniləşdirilməsi talyeyimizin acı həqiqətləridir. Əzəli torpaqlarımıza qayıdış hellini gözləyən talyeyüklü, ciddi problemdir. Biz, Azərbaycanın bugünkü inkişaf zamanında və siyasi meydandakı yüksək mərhələyə ucalmış mövqeyi istiqamətində özünün gələcək talyeyini - yaradıcı fealiyyətinin reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini öz varlığında və fealiyyətində yaşadır və gələcəyə daşıyır: "Azərbaycan üçün hazırda həyati əhəmiyyətli prioritet məsələ məhz əlbəttə ki, Qərbi Azərbaycana qayiadış məsələsidir. Azərbaycanlıların müxtəlif zamanlarda Qərbi Azərbaycan-dan zor gücünə çıxarılmış və həmin ərazilərin ermeniləşdirilməsi talyeyimizin acı həqiqətləridir. Əzəli torpaqlarımıza qayıdış hellini gözləyən talyeyüklü, ciddi problemdir. Biz, Azərbaycanın bugünkü inkişaf zamanında və siyasi meydandakı yüksək mərhələyə ucalmış mövqeyi istiqamətində özünün gələcək talyeyini - yaradıcı fealiyyətinin reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini öz varlığında və fealiyyətində yaşadır və gələcəyə daşıyır: "Azərbaycan üçün hazırda həyati əhəmiyyətli prioritet məsələ məhz əlbəttə ki, Qərbi Azərbaycana qayiadış məsələsidir. Azərbaycanlıların müxtəlif zamanlarda Qərbi Azərbaycan-dan zor gücünə çıxarılmış və həmin ərazilərin ermeniləşdirilməsi talyeyimizin acı həqiqətləridir. Əzəli torpaqlarımıza qayıdış hellini gözləyən talyeyüklü, ciddi problemdir. Biz, Azərbaycanın bugünkü inkişaf zamanında və siyasi meydandakı yüksək mərhələyə ucalmış mövqeyi istiqamətində özünün gələcək talyeyini - yaradıcı fealiyyətinin reallaşmasını təlqin edir. Prezident İlham Əliyev qarşıya qoyduğu missiya yerinə yetirilməsi istiqamətində qocaman sənət ocağı - İrəvan Teatrı Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini öz varlığında və fealiyyətində yaşadır və gələcəyə daşıyır: "Azərbaycan üçün hazırda hə